

Roll No. : .....

Total No. of Questions : 12]

[Total No. of Printed Pages : 4

APF-2037

M.A. (Final) Examination, 2022

SANSKRIT

Paper - VII (E)

(वर्ग 'इ' व्याकरण शास्त्र तथा व्याकरण सिद्धान्त कौमुदी)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 100

खण्ड-अ

(अंक : 2 × 10 = 20)

नोट :- सभी दस प्रश्नों के उत्तर दीजिए (उत्तर-सीमा 50 शब्द)। प्रत्येक प्रश्न 2 अंक का है।

खण्ड-ब

(अंक : 8 × 5 = 40)

नोट :- सात में से किन्हीं पाँच प्रश्नों के उत्तर दीजिए (उत्तर-सीमा 200 शब्द)। प्रत्येक प्रश्न 8 अंक का है।

खण्ड-स

(अंक : 20 × 2 = 40)

नोट :- चार में से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर दीजिए (उत्तर-सीमा 500 शब्द)। प्रत्येक प्रश्न 20 अंक का है।

खण्ड-अ

1. अधोलिखितप्रश्नानामुत्तराणि देयानि-

- (i) 'हलन्त्यम्' इति सूत्रस्य संस्कृतेन व्याख्या कार्या।
- (ii) 'सुप्तिङन्तं पदम्' इति सूत्रस्य संस्कृतवाचा विवेचनं करणीयम्।

BR-335

(1)

APF-2037 P.T.O.

- (iii) 'रामम्' पदस्य सिद्धिं ससूत्रं कुरु।
- (iv) 'नादिचि' इति सूत्रस्य कोऽर्थः ?
- (v) 'शेषात्कर्तरि परस्मैपदम्' सूत्रस्य व्याख्या कार्या।
- (vi) 'भवेत्' इति पदस्य ससूत्रं सिद्धिं कुरु।
- (vii) 'अदिप्रभृतिभ्यः शपः' सूत्रस्य व्याख्या करणीया।
- (viii) 'जुहोत्यादिभ्यः श्लुः' सूत्रं किं कथयति ?
- (ix) 'विभाषा लीयतेः' सूत्र व्याख्यां कुरु।
- (x) 'व्यावहारिकः' शब्दे कः प्रत्ययः अस्ति ?

खण्ड-ब

नोट :- अधोलिखितप्रश्नेषु केऽपि पञ्चप्रश्नाः समाधेया—

2. अधोलिखितसूत्राणां संस्कृतेन व्याख्या करणीया कयोरपि द्वयोः सूत्रयोः—
  - (क) स्थानेऽन्तरतमः
  - (ख) आमि सर्वनाम्नः सुँट्
  - (ग) औङ् आपः
3. अधोलिखितपदानां कयोश्चिद् द्वयोः ससूत्रं सिद्धिं कुरु संस्कृत वाचा—
  - (क) रामाणाम्
  - (ख) रमया
  - (ग) ज्ञानानि
4. अधोलिखितसूत्राणां कयोश्चन द्वयोः व्याख्ये कार्ये—
  - (क) तस्थस्थमिपां तान्तन्तामः
  - (ख) न माङ् योगे
  - (ग) टित आत्मनेपदानां टेरे

5. अधोलिखितपदानां ससूत्रं सिद्धिं कुरु—
- (क) आदत्
(ख) तुतोद
(ग) रुन्धः
6. अधोलिखितसूत्राणां कयोश्चन द्वयोः व्याख्ये कार्ये—
- (क) सुनोतेः स्यसनोः
(ख) तनादिभ्यस्तथासोः
(ग) णिचश्च
7. अधोलिखितपदानां द्वयोः कयोऽपि व्याख्ये करणीये—
- (क) चोरयति
(ख) क्रीणीतः
(ग) अतनिष्ट
8. अधोलिखितसूत्राणां कयोश्चिद् द्वयोः व्याख्ये कार्ये—
- (क) अञ्जेः सिचि
(ख) हलः शनः शानञ्जौ
(ग) ग्रहोऽलिटि दीर्घः

खण्ड-स

नोट :- अधोलिखते प्रश्नेषु कौऽपि द्वौ प्रश्नौ समाधेयौ—

9. अधोलिखितपदानां केचन चतुः प्रश्नाः सिद्धिकरणीयाः—
- (क) मद्ध्वरिः
(ख) रमेशः
(ग) मनीषा
(घ) शिव एहि
(ङ) हरेऽव

10. अधोलिखितानां सूत्राणां केषांचित् चतुर्णां सूत्राणां व्याख्याः करणीयाः—

- (क) स्तोः श्चुना श्चुः
- (ख) यरोऽनुनासिकेऽनुनासिको वा
- (ग) मोऽनुस्वारः
- (घ) विसर्जनीयस्य सः
- (ङ) वा शरि

11. अधोलिखितपदानां ससूत्रं सिद्धिं कुरु केषांचित् चतुर्णाम्—

- (क) गर्धप्
- (ख) विश्वौहः
- (ग) युवाम्
- (घ) प्राचः
- (ङ) महान्

12. अधोलिखितानां सूत्राणां केषांचन चतुर्णां व्याख्ये करणीये—

- (क) लुटः प्रथमस्य डा. रौ. रसः
- (ख) आदः सर्वेषाम्
- (ग) भियोऽन्यतरस्याम्
- (घ) किरतौ लवने
- (ङ) समवाये च